

DR
K3NC2R1
HUS4T

DR
Symfoni
Orkestret
Danish National
Symphony Orchestra

Fredag 21. april 2017 kl. 19.30
Lørdag 22. april 2017 kl. 15.00

MENA & BEETHOVENS 4.

DR SymfoniOrkestret
Juanjo Mena, dirigent
Henning Kraggerud, violin

PRO GRAM

Fredag 21. april kl. 19.30

Lørdag 22. april kl. 15.00

DR Koncerthuset

koncertsalen

DR SymfoniOrkestret

Juanjo Mena

dirigent

Henning Kraggerud

violin

Fredagskoncerten sendes
direkte i P2 Koncerten.

Mød musikken

Der er koncertintroduktion
fredag kl. 18.30 og lørdag
kl. 14.00 i koncertsalen, hvor
P2-værten Mathias Hammer
fortæller om programmet og
interviewer medvirkende fra
koncerten.

I koncertpausen vil der være
cd-salg i foyeren, hvor solisten
Henning Kraggerud signerer.

JOSEPH HAYDN (1732-1809)

Symfoni nr 44, e-mol, 'Sørgesympfonien' (ca. 1771)

- I Allegro con brio
- II Menuetto. Allegretto
- III Adagio
- IV Finale. Presto

Varighed: ca. 22'

WOLFGANG AMADEUS MOZART (1756-1791)

Violinkoncert nr. 5, A-dur, KV 219 (1775)

- I Allegro aperto
- II Adagio
- III Rondeau. Tempo di Menuetto

Varighed: ca. 30'

PAUSE (30') ca. 20.30 / 16.00

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770-1827)

Symfoni nr. 4, B-dur, op. 60 (1806)

- I Adagio - Allegro vivace
- II Adagio
- III Allegro molto e vivace
- IV Allegro ma non troppo

Varighed: ca. 35'

Joseph Haydn

Symfoni nr. 44

Af Jens Cornelius

Beethovens lærer, Mozarts idol – og 'symfoniens fader'. Haydn er en nøgleperson i musikkens historie. Evtigt opfindsom definerede han nogle af de vigtigste genrer, som klassisk musik har bygget på lige siden. Og ikke to af hans 108 symfonier er ens!

Symfoni nr. 44 er skrevet i 1770 eller 1771. Det var midt i den lange periode, hvor Haydn var ansat som hofkapelmester hos fyrst Esterházy. Det var også midt i en fase, hvor Haydn eksperimenterede særligt meget med sine udtryk. Man har kaldt stilretningen for *Sturm und Drang* (stormfuldhed og trang), fordi personlige følelser slår hul i musikkens facade.

Lidenskabelighed er dog ikke det eneste, Haydn udfolder i symfonien. Også kompositionsteknik har han en stærk trang til at undersøge mulighederne. F.eks. angiver han med præcise betegnelser, hvordan musikkens karakter skal være. Alene i første sats går dynamikken fra pianissimo (pp) til fortissimo (ff), yderpunkterne i datidens musik. Haydn supplerer med accenter på enkelte toner og akkorder, der skal fremhæves særligt. Det giver en hel del chokeffekter undervejs.

Haydn tilføjer i det hele taget mange elementer, der slet ikke var forventede i en symfoni, og som måske blev regnet for unødvendige i normal hofunderholdning. Kontrapunkt, altså at sammensætte musikken af enkeltstemmer med hver deres selvstændige karakter, fylder meget i første og i fjerde sats. Og sidst men ikke mindst er Symfoni nr. 44 en sjælden molsymfoni fra en tid, hvor langt de fleste symfonier var i dur.

Menuetsatsen flytter Haydn fra sin vante 3. plads og funktion som 'pauseindslag' til en fremtrædende placering som nr. 2 i satsrækkefølgen. Menuetten er konstrueret som en kunstfærdig kanon, hvor violinerne spiller forskudt i forhold til de dybe strygere. Endnu en usædvanlig idé i denne satstype, der ellers plejer at være ganske simpel.

I de tysktalende lande er Symfoni nr. 44 kendt som *Trauersinfonie* ('Sørgesympfonien'), men det er ikke en titel, der stammer fra Haydn selv. Titlen kom først til næsten 100 år senere. Måske skyldes det en refereret udtalelse om, at Haydn ønskede den langsomme tredjesats spillet ved sin egen begravelse. Sådan gik det ikke helt, for ved hans begravelse i Wien 1809 opførte man Mozarts smukke Requiem. Derimod spillede man ved

.....
**Haydn komponerede
symfonier gennem
næsten 40 år. 108 styk
blev det til i alt.**
.....

mindehøjtideligheden i Berlin hele denne "gamle symfoni med den rørende Largo", som pressen formulerede det. Denne langsomme sats er i E-dur, det modsatte af symfoniens udgangspunkt, e-mol, og den er alt andet end sørgelig. Tværtimod er det himmelske toner, fuld af taknemmelig glæde og fromhed.

Wolfgang Amadeus Mozart

Violinkoncert nr. 5

Mozart var teenager, da han skrev sine fem violinkoncerter. Det er lys og livlig musik med en overflod af idéer og melodier. Kronen på værket er hans Violinkoncert nr. 5, som er den største og mest overraskende af dem. Allerede violinens første entré er en overraskelse, for efter orkestrets energiske indledning stopper musikken op, tempoet sættes ned, og violinen byder ind med en helt anden karakter. Efter den afbrydelse vender det hurtige tempo tilbage, men violinen præsenterer endnu et nyt tema, før Mozart går videre med stoffet fra den oprindelige begyndelse.

Mozarts violinkoncerter stammer fra den tid, da han var ansat som koncertmester hos ærkebiskoppen i Salzburg. Han var også selv solist, når hans violinkoncerter blev opført. Ved en enkelt lejlighed skulle Violinkoncert nr. 5 dog spilles af hans kollega Brunetti, og det gav problemer med den langsomme sats. Brunetti mente den var for lærd, altså for avanceret. Mozart blev overtalt til at skrive et enklere alternativ, men heldigvis er det den oprindelige sats, der er blevet stående.

Denne langsomme sats er faktisk nok den bedste sats overhovedet fra Mozarts fem violinkoncerter. Så smuk som en operaarie, hvor følsomheden folder sig ud i lange, ædle linjer. På papiret ser det så enkelt ud, men når det klinger, åbner der sig større psykologiske dybder i musikken end hos nogen anden komponist fra denne epoke.

Da Mozart i 1777 forlod Salzburg, stoppede han samtidig sin karriere som violinist.

Finalen snyder igen forventningerne. Den lægger ud som en elegant og vittig *Rondo*, men halvvejs inde i satsen fryder Mozart sit publikum ved at indlægge lidt ramasjang i 'tyrkisk stil'. Melodierne er hidsige og kromatiske, og det berømte (og frygtede!) tyrkiske slagtøj bliver imiteret af celloer og basser, der vender buerne om og slår med buetræet på strengene. Det er en kraftig afsporing af hele værket! Desto større er effekten, da musikken vender tilbage til den yndefulde rondo, og koncerten slutter med et raffineret, underdrevet smil. Solokadencerne i aftenens opførelse af Violinkoncert nr. 5 er i øvrigt komponeret af solisten, Henning Kraggerud, selv.

Ludwig van Beethoven

Symfoni nr. 4

Beethovens symfonier er så vældige, at de kan få alle til at bøje sig i støvet. Mærkeligt nok er Beethoven også sin egen hårdeste rival. De voldsomme kræfter, der er på spil i hans 3. Symfoni (*Eroica*) og 5. Symfoni (*Skæbnesymfonien*), får den 4. Symfoni til at se helt uskyldig ud.

Symfoni nr. 4 har den mindste besætning af alle Beethovens symfonier. Det skyldes, at Beethoven skrev den til et privatorkester, der tilhørte en vis grev Oppersdorf. Samtidig ser Beethoven sig tilbage rent stilistisk, for greven var begejstret for hans Symfoni nr. 2, og Beethoven leverede derfor et værk i tilnærmelsesvist samme stil.

Symfoni nr. 4 er en af Beethovens mest optimistiske. Den indledes i mystisk og tåget mol, men det er kun et trick, for efter et par minutter slå lyset ud i fuld lue. Musikkens energiske munterhed har man prøvet at forklare med, at Beethoven netop på denne tid var tæt på at forlove sig med en komtesse. Måske kærligheden også smittede af på anden sats, en charmerende *Adagio* med tilføjelsen *cantabile* (sangbart). Det smukke tema, der præsenteres af violinerne og siden af træblæserne, følges af et dunkende hjerteslag i akkompagnementet. Er det kærlighedsmusik?

I sidste sats er Beethoven i overdådigt festhumør og afslutter symfonien med stor livsglæde. Alligevel er det tredje sats, der er den vildeste. Her erstatter Beethoven den gammeldags, statelige menuet med en fræk scherzo. Musikken er fuld af hoppende rytmer, dynamikken er kraftigere og hele satsen meget mere abrupt end noget, man havde hørt før.

.....
**Symfoni nr. 4 er nok den
Beethoven-symfoni, der
opføres sjældnest.**
.....

Beethovens 4. Symfoni blev spillet første gang i 1807, og den var i hans egen levetid en af hans mest elskede symfonier. Efterhånden begyndte den at blive klemmt mellem de mastodontiske symfonier nr. 3 og 5. Efter Beethovens død omtalte komponisten Robert Schumann med kærlig nedladenhed Symfoni nr. 4 som ”en slank, græsk pige mellem to nordiske kæmper”. En holdning, der heldigvis ikke længere er så udbredt. Symfoni nr. 4 er så sprælsk og kropslig, som kun Beethoven kunne have skabt den.

dirigent

Juanjo Mena

Fotograf: Sussie Ahlburg

- **Juanjo Mena**
- **Baskisk-spansk dirigent, født 1965 i Vitoria**
- **Siden 2011 chefsdirigent for BBC Filharmonikerne**

Den baskisk-spanske dirigent Juanjo Mena har siden 2011 været chefsdirigent for BBC Filharmonikerne. Det er et meget frugtbart samarbejde, som når langt udover Storbritannien. Dels gennem deres mange indspilninger og dels med turnéer: I marts turnerede Juanjo Mena med sit orkester til Schweiz, Østrig og Tyskland, og i næste måned går turen til Spanien.

DR SymfoniOrkestret elsker at have Juanjo Mena på besøg. Siden sin første koncert med orkestret for fem år siden har han dirigeret her mindst en gang hver sæson. I 2015 dirigerede han gallakonserten i anledning af Carl Nielsens 150-års fødselsdag, og Nytårsaften 2016 stod han for de populære *Nytårsgallakoncerter* i Koncerthuset.

Juanjo Mena er uddannet i sin baskiske fødeby Vitoria og i Madrid. Blandt hans mentorer har været DR SymfoniOrkestrets afdøde spanske chefsdirigent, Rafael Frühbeck de Burgos. Et andet forbillede har været Sergiu Celibidache, der med Menas egne ord har gjort et uudsletteligt indtryk på hans musiksyn.

Siden sin debut i 1990'erne har Juanjo Mena opbygget en karriere, der spænder fra Asien til Nordamerika. Han kommer meget vidt omkring som gæstedirigent - sidste år optrådte han for første gang med Berliner Filharmonikerne, og han dirigerer jævnligt bl.a. Det Franske Nationalorkester, Oslo Filharmonikerne og Dresden Filharmonikerne.

Ikke mindst har han arbejde i USA hos bl.a. New York Filharmonikerne, Chicago Symfoniorkester, Boston Symfoniorkester og Los Angeles Filharmonikerne. Meget af hans liv tilbringes derfor på hoteller og i lufthavne med en kuffert i hånden, men Juanjo Mena har stadig sit hjem i Baskerlandet, hvor han er født og opvokset.

violin

Henning Kraggerud

Fotograf: Kaupo Kikkas

- **Henning Kraggerud**
- **Norsk violinist, født 1973 i Oslo**
- **International karriere som solist og kammermusiker**
- **Henning Kraggerud er også komponist og leder af Nordnorsk Kammerorkester**

Violinisten Henning Kraggerud er en af Norges kendteste klassiske musikere. Han er ikke bare en virtuos violinist, men også bratschist, komponist, arrangør og orkesterleder.

Han holder af at overskride de skel, der stadig sættes op mellem musikkens genrer og stilarter. Jazz, folkemusik og klassisk kaster han sig med fryd ud i – hver for sig og nogle gange samtidigt. Og ofte har han skrevet musikken selv, for som komponist har han efterhånden skabt over 200 stykker.

Henning Kraggerud har haft en international karriere i snart 20 år. I 1998 optrådte han for første gang i Carnegie Hall, og han fik kammermusikalske venner i supereliten som pianisten Martha Argerich og violinisten Joshua Bell. De seneste år har Henning Kraggerud spillet en del i Nordamerika, bl.a. med Los Angeles Filharmonikerne. Det er i aften tredje gang, han spiller sammen med DR SymfoniOrkestret.

Men ikke mindst involverer Henning Kraggerud sig kraftigt i norsk musikliv. I 2011 blev han udpeget som ny leder af Risør Kammermusikfestival, og i 2012 blev han kunstnerisk leder af Nordnorsk Kammerorkester (på engelsk Arctic Philharmonic Chamber Orchestra). Henning Kraggerud arbejder også som underviser på Barratt Due Musikk institutt i Oslo, hvor han selv blev uddannet.

Henning Kraggerud har indspillet flere fremragende albums, og på flere af dem blander han sig direkte med komponisterne. Han har f.eks. arrangeret Griegs tre violinsonater om til violinkoncerter, og på sin nye indspilning af Mozarts Violinkoncerter nr. 3-5 har han selv komponeret solokadencerne. Hans nyeste udgivelse er et album med Carl Nielsens Violinkoncert og den genfundne violinkoncert fra 1907 af nordmanden Johan Halvorsen.

HVAD, HVOR OG HVORDAN I DR KONCERTHUSET

Restauranten: Supplér din koncertoplevelse med en hyggelig og lækker middag i DR Koncerthuset Restaurant. På www.drkoncerthuset.dk kan du læse mere om restauranten og månedens menu. Det er nødvendigt at reservere bord i forvejen, og det kan gøres på e-mail: book1bord@dr.dk eller telefonisk på 35206360 (hverdage 12-16).

Garderoben er bemandet, gratis og befinder sig i foyeren. Af sikkerhedshensyn er det ikke tilladt at medbringe overtøj og store tasker i koncertsalen.

Pausedrinken kan bestilles og forudbetales i baren inden koncerten – så står den klar til dig i pausen.

ZERVED: På koncertdagen kan du også købe din pausedrink ved hjælp af en smartphone:

- I Download gratis "Zerved" (via app-store eller Google Play)
- II Bestil og betal
- III Hent din drink i vores "Zerved-bar"

Parkeringen: Vi har fået nyt parkeringssystem, der er forudbetalt. Det vil sige, at man køber en P-billet i billetaautomaten til et bestemt tidsrum og placerer den synligt i forruden på bilen. Det er ikke længere muligt at forudbetale sin parkering inde i DR Koncerthuset.

Rundvisninger: DR har en række rundvisnings-tilbud og tilpasser gerne rundvisninger efter dine behov. Besøg www.drkoncerthuset.dk.

Udlejning/konferencer: DR Koncerthuset danner en unik og professionel ramme om ethvert arrangement. Læs mere på DR Koncerthuset's hjemmeside eller kontakt os direkte på email: lejkoncerthuset@dr.dk.

Gruppearrangementer: DR Koncerthuset kan altid skræddersy et gruppearrangement til dig, fx en middag med rundvisning og efterfølgende koncert. Du kan kontakte os på 35206100 eller på email: gruppesalg@dr.dk og få et uforpligtende tilbud.

FÅ NYHEDER OM DR KONCERTHUSET

Nyhedsbrevet: Få alle nyheder om kommende koncerter, konkurrencer og specialtilbud direkte i din indbakke. Tilmeld dig på www.drkoncerthuset.dk.

Facebook: Koncerthuset er også på Facebook. Her kan du få krydderier til din koncertoplevelse, kommentere, stille spørgsmål og få svar med det samme. Følg os på www.facebook.com/drkoncerthuset.

DR's koncertvirksomhed støttes af blandt andre:

A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til Almene Formaal
Aage og Johanne Louis-Hansens Fond
Knud Højgaards Fond
Augustinus Fonden
Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Legat
Beckett-Fonden
Statens Kunstfond
Oticon Fonden
Damco. Global logistics. Individual solutions.